

BẢO TÀNG LỊCH SỬ QUÂN SỰ VIỆT NAM

VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC THẾ HỆ TRẺ

ĐẠI TÁ TS. NGUYỄN THỊ LÂM HÀ*

Khi hai cuốn nhật ký Đặng Thuỳ Trâm, Nguyễn Văn Thạc được tuổi trẻ cả nước đón đọc, tạo thành một phong trào sinh hoạt tư tưởng đặc biệt, nhiều người làm công tác bảo tàng đã tự hỏi: Phải chăng chúng ta chưa phát huy được hết những giá trị di sản văn hoá đang lưu giữ? Làm nhiệm vụ tuyên truyền, giáo dục ở một bảo tàng được đông đảo quần chúng quan tâm, chúng tôi cũng thấy phải xem lại những gì mình đã và chưa làm được khi lượng khách tham quan (mà trong đó số đông là thanh thiếu niên) ngày một giảm.

Ban xây dựng Bảo tàng Quân đội được thành lập ngày 17/7/1956, nhưng Bảo tàng Quân đội chỉ chính thức mở cửa từ ngày 22/12/1959. Từ đó đến nay, Bảo tàng đã đón hơn 17 triệu lượt khách tham quan. Trong mọi thời kỳ hoạt động của mình, dù khi chiến tranh hay hoà bình, Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam đã luôn coi thế hệ trẻ là đối tượng quan trọng, bởi vì thanh niên (trong và ngoài quân đội) là lực lượng chính trong chiến đấu, lao động sản xuất để giải phóng, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam luôn chú ý đến các hình thức tuyên truyền, giáo dục... nhằm đáp ứng nhu cầu tham quan, học tập, nghiên cứu của các đối tượng là thanh,

thiếu niên, bởi họ khác với những người lớn tuổi (từng trải qua cuộc chiến tranh cách mạng giải phóng dân tộc, các cuộc kháng chiến chống xâm lược, họ đến Bảo tàng là để nhìn lại, cảm nhận lại những chặng đường đã qua). Thế hệ trẻ khi cần biết đến sự hy sinh, những chiến công của ông cha họ, thì qua các hình ảnh, tư liệu, hiện vật Bảo tàng sẽ cảm nhận được một cách chân thực và sâu sắc hơn những gì họ biết qua sử sách. Từ đó, những tấm gương anh hùng, liệt sĩ trẻ tuổi sẽ trở nên sống động, gần gũi hơn. "Thần tượng" của giới trẻ trong mỗi giai đoạn lịch sử không giống nhau, nhưng các thế hệ sau có thể tìm thấy những nét đồng dạng của các anh hùng đi trước. Những hiện vật, hình ảnh trưng bày trong Bảo tàng là những minh chứng cho lịch sử hào hùng của dân tộc, vì vậy, Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam đã góp phần tuyên truyền, giáo dục truyền thống yêu nước chống ngoại xâm, tinh thần chiến đấu hy sinh quên mình vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, tinh thần quốc tế vô sản. Nhiều bạn trẻ sau khi tham quan đã ghi lại những dòng cảm tưởng chân thành:

- Chúng tôi (Hạnh, Yến, Hà) sinh viên khoa Du lịch - Đại học Mở đều có những cảm nhận rất sâu sắc về những gì chúng tôi thấy ở đây. Tự hào về một dân tộc Việt Nam có lịch sử lâu đời, hào hùng, anh dũng, kiên cường, bất khuất... Hy vọng rằng, một ngày

gần đây, trở lại nơi này, chúng tôi là những người hướng dẫn viên cho các khách du lịch trên mọi miền về đất nước, con người Việt Nam (10/9/2005).

- Chúng tôi là nhóm học sinh Nam Bộ, lần đầu ra thủ đô và đã tận mắt nhìn thấy những hiện vật, những chiến tích mà ông cha ta đã hy sinh vì độc lập, tự do, vì nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Chúng tôi rất tự hào vì điều đó, và hy vọng, sẽ được đến đây không chỉ một lần (Nguyễn Văn Trúc Lâm, c22 d6 e21 - 17/9/2005).

- Đến nơi này, tôi như sống lại một thời kỳ lịch sử hào hùng của dân tộc mình. Tôi tự hào vì đã được sinh ra và lớn lên ở mảnh đất này - Mảnh đất Việt Nam vô cùng yêu dấu (Nguyễn Thị Thu Ninh, lớp 47 CĐ, Đại học Thủy Lợi, 9/2005).

- Tôi rất tự hào về dân tộc mình. Tôi rất thích những hiện vật ở đây, đặc biệt là chiếc xe tăng 985. Tôi rất yêu Viện Bảo tàng cũng như yêu Việt Nam (Vũ Hồng Nhung, Trường THCS An Lâm, Nam Sách, Hải Dương, 23/2/2006).

- Thật tuyệt vời, khi lần đầu tiên được tận mắt nhìn thấy những hiện vật của một đất nước anh hùng mấy ngàn năm qua. Sau này, nhất định tôi sẽ là một hướng dẫn viên du lịch, để giới thiệu với tất cả mọi người (Nguyễn Thị An, 11VH1, khoa Du lịch, Đại học dân lập Đông Đô).

Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam cũng góp phần giáo dục tư tưởng, nghệ thuật, kỹ thuật quân sự thông qua các di sản văn hoá quân sự được lưu giữ, trưng bày trong Bảo tàng. Bên cạnh hệ thống trưng bày cố định, Bảo tàng có những chuyên đề triển lãm đặc biệt phù hợp với thế hệ trẻ, như: *Tuổi trẻ anh hùng bảo vệ Tổ quốc, Âm vang Điện Biên, Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân...* Những chuyên đề này không chỉ trưng bày ở Bảo tàng, mà còn được đưa đi triển lãm lưu động đến với các đơn vị, nhà trường, địa phương vùng sâu, vùng xa. Để có những tiếng vang dội lại, như:

- Xin gửi lời cảm ơn Bảo tàng Quân đội vì đã giúp chúng em hiểu được lịch sử của dân tộc mình, trau dồi thêm kiến thức cho bản thân. Em cho rằng, đây là hoạt động rất bổ ích, nhờ đó, mà tuổi trẻ nhớ lại và kế tục sự

nghiệp vẻ vang của lực lượng vũ trang nhân dân. Tất cả chúng em sẽ ra sức cố gắng học tập tốt, lao động tốt để trở thành chủ nhân tương lai của đất nước, trở thành công dân có ích cho xã hội, xứng đáng với ông cha đi trước đã ngã xuống để bảo vệ cho nền độc lập nước nhà (Vi Phương Thảo, Chi đội trưởng trường THCS Thượng Giáo, Ba Bể, Bắc Cạn, 14/2/2002).

- Qua nghe giới thiệu các hình ảnh và hiện vật lịch sử của tuổi trẻ các thế hệ đi trước các thời kỳ, tuổi trẻ Trung đoàn 3 thực sự xúc động và rất đổi tự hào về sự mưu trí, sáng tạo và ý chí chiến đấu ngoan cường của các thế hệ cha anh trong công cuộc đấu tranh chống giặc ngoại xâm, và trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay... Rất cảm ơn Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam và Bảo tàng Quân khu IV đã cho chúng tôi hiểu sâu hơn và có thêm những tư liệu quý giá để làm hành trang cho cuộc sống của đời mình: Phải biết sống và sống có ích cho mọi người, cho xã hội (Lại Ngọc Sơn, Bí thư đoàn cơ sở Trung đoàn 3, f324, Quân khu 4).

Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam còn tổ chức nói chuyện về truyền thống, giao lưu với những nhân chứng lịch sử tại Bảo tàng và ngoài Bảo tàng. Nhiều học sinh, sinh viên đã được nghe các anh hùng La Văn Cầu, Nguyễn Thị Chiên, Phùng Văn Khầu, Lê Mã Lương... kể chuyện chiến đấu. Cán bộ Bảo tàng thường xuyên viết bài cho các báo, đài phát thanh nói về hiện vật bảo tàng liên quan đến tuổi trẻ hoặc dành cho các bạn đọc trẻ, như Báo Thiếu niên Tiền Phong, chương trình giáo dục từ xa, chương trình *Dành cho chiến sĩ trẻ...*

Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam còn phối hợp với Hội Liên hiệp Thanh niên và Sinh viên Việt Nam, Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Việt Nam, Hội đồng Đội Trung ương, Ban Thanh niên Quân đội, Báo Thiếu niên Tiền Phong... tổ chức nhiều hoạt động hấp dẫn, bổ ích nhằm góp phần nâng cao kiến thức, trình độ mọi mặt, đặc biệt về lịch sử, chính trị, tư tưởng cho thanh, thiếu niên. Đó là các cuộc thi tìm hiểu lịch sử (Tìm hiểu về chiến thắng Điện Biên Phủ, hình ảnh anh bộ đội trên tem thư...), các cuộc liên hoan văn nghệ, hành quân về nguồn...

Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam còn tham gia vào công tác đào tạo, hướng dẫn các sinh viên chuyên ngành bảo tàng ở Đại học Văn hoá, Đại học Văn hoá Nghệ thuật Quân đội; giúp đỡ các sinh viên, cử nhân lịch sử trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Hà Nội), khoa Sử (Đại học Sư phạm Hà Nội)...

Phòng tư liệu của Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam với hàng ngàn đầu sách, báo, tư liệu là nơi các bạn trẻ có thể tìm thấy những tư liệu quý giúp ích cho việc học tập, nghiên cứu công trình khoa học của mình.

Qua tham quan, học tập ở Bảo tàng, nhiều bạn trẻ đã thấy vinh dự, tự hào được là người Việt Nam; thấy được trách nhiệm, nghĩa vụ của mình với quê hương, đất nước, làm sao để xứng đáng với những gì mình được hưởng do sự hy sinh, cống hiến của các thế hệ đi trước. Một số cảm tưởng, ghi:

- Tôi rất tự hào và kính trọng những Bà mẹ Việt Nam anh hùng, đồng thời trong đó còn là lòng biết ơn tha thiết. Nhờ có các Mẹ và các chiến sĩ bộ đội, mà ngày nay, chúng tôi mới có một cuộc sống yên bình, hạnh phúc, và điều quan trọng nhất là, chúng tôi có tự do. Chúng tôi nguyện sẽ cố gắng hết mình để xứng đáng với sự hy sinh cao cả đó. Riêng bản thân, tôi sẽ tự rèn luyện bản thân mình, để có thể góp một phần công sức nhỏ bé của mình vào xây dựng đất nước (Nguyễn Bích Phương, học sinh trường THPT Lê Quý Đôn, Hà Nội).

- Là sinh viên đại học, nhưng đây là lần đầu tiên, tôi đến Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam. Tại đây, tôi mới thấu hiểu được những khó khăn, vất vả mà cha ông ta đã nỗ lực vượt qua. Thắng lợi của dân tộc ta, cuộc sống ấm no, hạnh phúc mà chúng tôi có được là công sức, xương máu của cha ông. Tôi thấy tự hào biết bao khi được là công dân của nước Việt Nam, một đất nước có truyền thống ngàn năm. Hy vọng bảo tàng đã, đang và sẽ mãi mãi gìn giữ những hiện vật này để tôi và sau này con cháu chúng tôi có thể cảm nhận được quãng thời gian chiến đấu giành thắng lợi của dân tộc (Phạm Phương Anh, 4/3/2006).

- Tôi thật lấy làm tự hào về truyền thống dựng nước và giữ nước của quân đội ta nói

riêng, của dân tộc ta nói chung. Thật vinh dự khi được đến đây để hiểu biết hơn về Tổ quốc mình (Hà Tiến Thành, Học viện Khoa học Quân sự, 6/4/2006).

- Tôi là một người trẻ tuổi Việt Nam. Tuổi trẻ chúng tôi luôn phát huy truyền thống hào hùng chống ngoại xâm của dân tộc vào công cuộc xây dựng đất nước trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá (Đỗ Tú Lâm, Lớp KTVB K43, trường Đại học Giao thông Vận tải Hà Nội, 20/2/2006).

- Em thật hạnh phúc và vinh dự được sống ở đất nước Việt Nam tươi đẹp và hào hùng. Vì vậy, chúng em - những sinh viên Việt Nam, sẽ cố gắng học tập hết mình phục vụ đất nước của chúng ta (Nguyễn Đào, Đại học Công Đoàn, 1/5/2006).

- Đây là lần thứ hai tôi vào thăm Bảo tàng. Tôi rất tự hào về bề dày lịch sử Việt Nam. Tôi yêu Việt Nam (Hoàng - Dũng - Tuyết - Lan, 31 Hàng Đường, Hà Nội).

- Chắc chắn ai cũng tự hào khi được là con dân Việt Nam. Và, càng tự hào hơn khi những người bạn nước ngoài khâm phục. Tôi cũng thấy khâm phục những chiến công anh dũng của tổ tiên mình. Tôi hiểu vì sao, tuổi trẻ Việt Nam lại có lúc chán ghét lịch sử, bởi những buổi tham quan thiếu tác dụng và trách nhiệm. Ước gì người lớn có thể quan tâm hơn, để chúng tôi yêu lịch sử như nó đáng được nhận (Lê Minh Lan, trường THPT Nguyễn Gia Thiều, 2/2/2006).

Hiện nay, Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam đang cố gắng phát huy những kết quả đã đạt được, đồng thời nghiên cứu, học tập, áp dụng những hình thức, biện pháp tuyên truyền, giáo dục mới có hiệu quả để góp phần thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng đề ra: "Đổi mới mạnh mẽ nội dung, hình thức, biện pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tuyên truyền sâu rộng đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; bồi dưỡng lòng yêu nước, yêu nhân dân, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, tăng cường giáo dục phẩm chất đạo đức cách mạng trong toàn Đảng, toàn dân, đặc biệt là thế hệ trẻ" /.